

Drie thema's

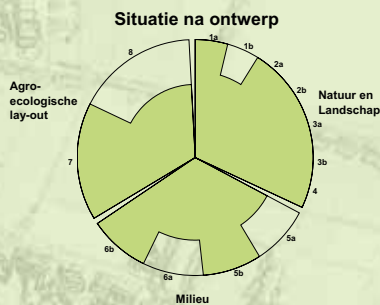
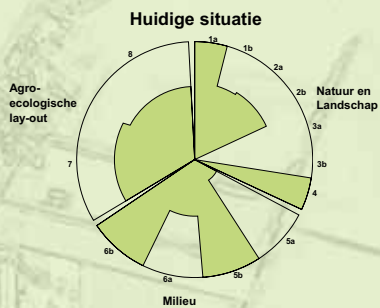
Om een goed beeld te krijgen van de agrarische natuur- en landschapswaarden van een bedrijf, werkt de systematiek van het Praktijkonderzoek met drie thema's; natuur & landschap, milieu en agro-ecologische lay-out. Voor al deze thema's wordt aan de hand van gedetailleerde parameters de huidige situatie in kaart gebracht alsmede een doel gesteld voor toekomstige ontwikkeling.

Binnen het thema natuur & landschap wordt aandacht besteed aan een aantrekkelijk en toegankelijk landschap en aan het versterken van een groen netwerk zowel op het bedrijf als tussen bedrijf en de omgeving.

Het thema milieu is gericht op het minder belasten en verstoren van landschapselementen door bijvoorbeeld mest en drift van pesticiden.

In het laatste thema, agro-ecologische lay-out gaat de aandacht uit naar het verhogen van de potentiële biodiversiteit op het bedrijf en het verhogen van de interne weerstand van het agro-ecosysteem (bijvoorbeeld door het bevorderen van natuurlijke vijanden).

De mate waarin de verschillende doelen bereikt worden, wordt weergegeven in cirkels. Hoe dicht een bepaald doel benaderd wordt, hoe dicht de waarde van de parameter de rand van de cirkel benadert. Een volledig gevulde cirkel betekent dus dat het agrarisch- natuur en landschapsbeheer op dat bedrijf optimaal wordt uitgevoerd.

Informatie

Voor meer informatie over het project Natuur breed kunt u contact opnemen met Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) of Praktijkonderzoek Veehouderij (PV):

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

Sector Akkerbouw, Groene Ruimte en Vollegrondsgroenten
(projectleiding)

Postadres: Postbus 430, 8200 AK Lelystad

Telefoon: 0320-291111

Contactpersonen: dr. ir. F.A.N. van Alebeek,
ing. A.J.C.M. van Beek,
drs. G.K. Hopster

Sector Bomen

Contactpersoon: ing. W. Schuring (tel. 0172-236740)

Sector Bollen

Contactpersoon: ir. N. Reijers (tel. 0252-462195)

Sector Fruit

Contactpersoon: dr.ir. B. Heijne (tel. 0488-473718)

PRAKTIJKONDERZOEK
VEEHOUDERIJ

Contactpersoon: ir. M.A.W. Kommers (tel. 0320-293462)

Natuur breed

Natuur breed is één van de projecten binnen het LNV-onderzoeksprogramma 400-V: "Multifunctionele Bedrijfsystemen". Nieuwe kennis en ervaringen vanuit andere, verwante projecten rondom agrarisch natuurbeheer zullen via het bedrijvennetwerk en de communicatie-activiteiten van het project Natuur breed doorstromen naar ondernemers. Omgekeerd vormen de ervaringen en vragen van de bedrijven binnen Natuur breed mede aanleiding om nieuw onderzoek op te starten.

Het project Natuur breed wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële bijdragen van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de Rabobank, provincie Groningen, Stuurgroep Landbouw Innovatie Noord-Brabant, provincie Drenthe/EU(POP), provincie Overijssel/EU(POP) en provincie Zuid-Holland.

3^e druk, maart 2003

Gebieds- ontwikkeling op bedrijfsniveau

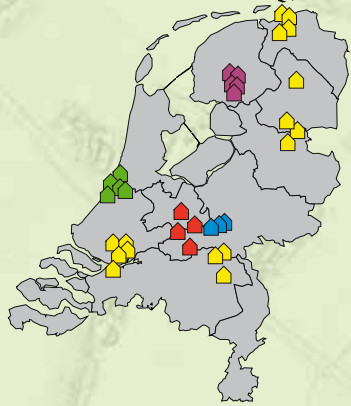

Achtergrond © Topografische Dienst, Emmen

Natuur breed

Wat is Natuur breed?

Natuur breed is een project van het Praktijkonderzoek (Plant & Omgeving en Veehouderij) en agrarisch ondernemers. In het project wordt gewerkt aan het inpassen van agrarisch natuur- en landschapsbeheer in de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven. In totaal werken 33 boeren en tuinders uit verschillende sectoren en regio's door heel Nederland mee.

- Akkerbouw (16)
- Bloembollenteelt (5)
- Fruitteelt (4)
- Boomteelt (3)
- Veehouderij (5)

Het herstel van natuurwaarden in het agrarisch gebied is van groot belang voor een leefbaar landschap voor mens en natuur. Agrariërs kunnen en willen vaak een belangrijke rol spelen bij het herstellen en beheren van natuurwaarden. Vaak beheren ze al kleine landschapselementen op hun bedrijf. Ook worden op eigen initiatief natuurelementen zoals akkerranden, hagen of poelen aangelegd. Om deze activiteiten verder te stimuleren of te ondersteunen heeft het Praktijkonderzoek een methodiek ontwikkeld voor het maken van een bedrijfsnatuurplan. Een bedrijfsnatuurplan helpt om keuzes te maken in de aanleg en het beheer van landschapselementen op het bedrijf zodat er een samenhangend geheel ontstaat. Het opstellen en uitvoeren van een bedrijfsnatuurplan kan bijdragen aan een betere kwaliteit van het landelijk gebied. Meer natuurwaarden in het landelijk gebied vormen een belangrijke aanvulling op de natuur in de Ecologische Hoofdstructuur.

Resultaten van Natuur breed

Een goed bedrijfsnatuurplan houdt rekening met het landschap, het beleid en het bedrijf. Daarom ziet een plan er in iedere regio en voor ieder bedrijf anders uit. Het project Natuur breed levert een systematiek op voor het beoordelen van de agrarische natuur- en landschapswaarde van landbouwbedrijven. Deze systematiek wordt samen met ondernemers in de praktijk getest en verder ontwikkeld, waarbij nadrukkelijk de aansluiting gezocht wordt bij het in het gebied geldende beleid. De ervaringen van deelnemers en de gevolgen van aanleg en beheer voor bedrijf, natuur & landschap worden nauwkeurig gevolgd. Bovendien wordt een gebruiksvriendelijk stappenplan opgesteld voor het ontwerpen van bedrijfsnatuurplannen. Ontwerpers van bedrijfsnatuurplannen kunnen daarmee objectief plannen van goede kwaliteit leveren.

Samen leren

Het project Natuur breed zoekt waar mogelijk aansluiting bij initiatieven in de streek. Geprobeerd wordt om ook andere belanghebbenden in het gebied, zoals waterschappen, gemeentes, loonwerkers en natuurorganisaties bij het project te betrekken. Belangrijk aandachtspunt in het project is het bevorderen van de dialoog tussen de verschillende betrokken partijen. Gedurende het jaar worden per regio bijeenkomsten georganiseerd waar de projectdeelnemers hun ervaringen uitwisselen. Gezamenlijk zoeken onderzoekers en agrariërs naar oplossingen voor problemen waar men in de praktijk tegenaan loopt. In elke regio worden open dagen georganiseerd om geïnteresseerden te informeren over agrarisch natuur- en landschapsbeheer in hun gebied en de resultaten van het project.

Natuur breed in het kort

- ⊗ **Bottom-up benadering:** op bedrijfsniveau werken aan de realisering van doelen op gebiedsniveau.
- ⊗ Aanreiken van handvatten voor aanleg en beheer van elementen; eenvoudig en aansluitend op kennis en beleving van de ondernemer.
- ⊗ **Passend in bedrijf:** praktisch en uitvoerbaar en het liefst voordelig voor de bedrijfsvoering. Hoe beter het plan in de bedrijfsvoering past, hoe groter de kans dat het uitgevoerd wordt.
- ⊗ **Nauwe aansluiting op het beleid.** Dit is gunstig voor zowel agrariër als samenleving.
- ⊗ **Kijken over de bedrijfsgrenzen.** Verbinden van landschapselementen.
- ⊗ **Kansen creëren voor flora en fauna.**
- ⊗ **Kennisverspreiding naar agrariërs in de omgeving van de deelnemende bedrijven.**
- ⊗ **Continue kwaliteit die niet afhankelijk is van het kennis- en ervaringsniveau van de opsteller van het bedrijfsnatuurplan.**
- ⊗ **Betrouwbaar instrument voor de beoordeling van de situatie op bedrijven.**

Ontwerp

